

Budapest, 1899. szerda február 1.

III. évfolyam 26. szám

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével)

Árma mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai szállítással: egy hónapra 60 k.

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 6. szám.

Szerkesztési órák:

délelőtt 10 órától délután 8 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztőségi telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 887.

Esti Hírlap

Budapest, február 1.

**A reichsráthot elnapolták,
hogy a 14-ik §-al csinálják
meg a kiegyezést.**

A Thun-kormány megbukott.

A Lajthán tuli parlament újra elfogyasztott egy kormányt. A Thun kabinet betöltötte hivatását, — mehet. Fényesen sikerült annak bizonyosságát adni, hogy a Wolff-parlament immár csak erő-mutatványokra képes, komoly munkára nem. Most már minden gutgesint osztrák alattvaló megváltásnak tekinti, ha *Schmerling* örökségének legszebb darabja, a 14. §. állandó uralomra jut.

A Thun-kabinet tehát letűnik a színről. E bukás történelmi körülményei közt egy bizarr vonás öltök szemünkbe. A félig abszolút hatalom urai e hatalmi háraerchiájának legalsóbb lépcsőzetén botlottak meg. A kormány lemondásának közvetlen előzménye ugyanis az, hogy Thunékat tegnap a Reichsrathban az *állami szolgák fizetéseiről* szóló törvényjavaslat tárgyalásánál egy szótöbbséggel leszavazták. A feudális főur tehát akkor bukik meg, midőn a szolgák sorsának javításán fáradozik. Ez természetesen csak kujisszaja a szín háttérben lefolytának. A Thun-kabinet tényleg már akkor bukott meg, midőn a viszálykodó nemzetiségekkel szemben tehetetlenségét dokumentálta s misszióját, a Magyarországgal kötendő gazdasági kiegyezés parlamenti létrejöttének biztosítását nem tudta megvalósítani.

A Reichsrath obstrukciójának tüzét a fanatikus nemzetiségi gyűlölködés szítja. Ezzel egy kormány sem birkózhatik meg. Ott a nemzetiségi töredékek önző céljai irányítják az események mozgató szálait. A pártok közötti ellentétek nem az elvek különbözőségéből erednek, mert a pártok programjaiban hangzottak elvek csak a mögöttük lappangó szétluzó törekvések, pan-german, nagy-szláv, illir s ki tudná mind felsorolni, hogy mennyi és hányféle rejtett, hazafiatalan cél lappang. Ahol ennyi az eszkimó, ott bajos a sok önző kívánságot ki-elégíteni.

Ha Thun a németeknek kedvezeti hü cseh csatlósai csaptak kardjukra, s így addig evezgetett a két örvény között, míg hajója tegnap nyílt tengeren egy kis szirten kapott olyan léket, hogy tisztességgel sülyedhet el. Mert már csak arról volt szó, hogy a lemondás illő formai előzmények után meglörténhessék.

A tegnapi szavazás ilyen formai előzményt nyújt s Thun gróf többségétől cserben hagyatva, beadja demisszióját.

Hogy most milyen viszonyok várhatóak odaát, azt a szomorú előzmények sejtetik. Halljuk, hogy erős konzervatív többség készül egy kis »mérsékelt« antiszemitizmussal édesítve. Végre is Bécsben ez kell a népnek s így az se lehetetlen, hogy *Wolf* urék az új kabinet tiszteletére is rendeznek még pár zajos produkciót, mielőtt végleg hazaküldetnek.

A Reichsrathot különben ma elnapolták, hogy a kiegyezési provizóriumot a 14. §. alapján biztosítani lehessen. Ha ez megtörtént, a Reichsrathot újra egybehívják, hogy Thun utódja rajta folytathassa a költséges kísérletezési módszert.

Nálunk pedig lassan halad a béke ügye. Pedig midőn Ausztriában a parlamentarizmus végső tanczát lejt, minden magyar politikusknak sietnie kell, hogy alkotmányunk épületéről a felhalmozott gyújtóanyagot egyesült erővel távolítsuk el. A 14 §-os Ausztriával szemben Magyarországnak erős, egészséges parlamentre van szüksége.

A béke akadályai.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A béke lassan készül, — hosszúra nyújtják a tárgyalások fonatát. Egyik nap a másik után telik el penelopei munkával: amit a béketakácsok tegnap szöttek, azt ma szétbontják. Így megy az már hetek óta, — az ország sinyli a halogatást.

A mai napon s a két következőn a parlament szünetel. A cél az volt, hogy a békeakezdo munkásai szabadabban mozoghassanak. Az ellenzéki konferencia azonban a tárgyi kérdésekkel, melyek tekintetében *pro domo* már tudvalevőleg tisztába jött, *ex offo* csak akkor hajlandó foglalkozni, ha a kormány a *személyi garanciákra* vonatkozó kívánságát megayugtató módon intézi el.

A tegnapi ellenzéki pártközi konferencia határozatához politikai körökben nagyon eltérő kommentárokat fűznek. És konstatálnunk kell, hogy a kormánypárton sokkal pesszimistikusabban fogják fel a helyzetet, mint az ellenzéken. A kormánypárton ugyan a béke hívei túlnyomó többségben vannak, de az a kis intranzigens csoport, mely a Tiszák gárdája körül csoportosul, annál zajos bban hirdeti a béke-ellenes jelszavakat, aminők a többség dezavválása, a kormány iránti becsületbeli kötelezettség s hasonlók. Remélhetőleg nem ez az irányzat fogja a kormányt állásfoglalásánál befolyásolni. Mert az állásfoglalás sora újra a kormányn van. Az ellenzék bizalmi férfainak értekezlete holnap verifikálja a *Horváthy* által ma szerkesztett üzenetet, azt átadja *Szél Kálmán*nak és a disszidensek útján a kormánynak juttatja. A közeledésnek most a kormány részéről kell bekövetkeznie. Az ellenzék bizalmi férfai nagy megütözéssel beszélnek arról, hogy a kormány üzenete nemcsak hogy nem hozza közelebb az ellentétes álláspontokat, hanem a garanciák kérdésében a legszűkebb kereteket állítja fel. Pedig a béke létrejöttének első és legfőbb nehézsége éppen a garanciák kérdésében a kormány és az ellenzék közt fennálló ellentét.

Az ellenzéken most ezenfelül a végső küzdelem kiindulási pontjához kezdenek visszatérni s erélyesen hangsúlyozzák, hogy a béke-követek már eddig is eltértek az ellenzék egyértelmű álláspontjától, melyet főirati javaslatában fejtett ki. Az ellenzéki pártok felirati javaslataikban ugyanis a békés kibontakozás alap-feltételeiként első sorban Bányffy báró távozását, másodsorban azt állították fel, hogy a Bányffy-kormánynak nem szavazzák meg a kormányzás továbbviteléhez szükséges eszközöket.

Minden megegyezés kölcsönös engedmények árán jön létre. Ma tehát a kormány a megegyezés legfőbb akadályát azzal hárítja el, hogy a *személyi garanciák* iránti követelést megerősítő ellenzéki üzenetre adandó válaszában nem helyezkedik rideg álláspontra, hanem olyan biztosítékot ajánl fel, melyet minden parlamenti párt megnyugvással fogadhat, akkor a béke-tözsde árfolyama szombatra újra 99 háromnegyed százalékra szökik fel s a hátralevő tárgyi ellentétek tekintetében a holnapra a fővárosba visszatérő *Szél Kálmán* közreműködése mellett könnyen juthatnak a pártok megegyezésre. Ez annál inkább remélhető, mert egyik parlamenti pártról sincs okunk — egyes

elenyésző töredékektől eltekintve — feltenni, hogy a béke létrejöttét nem őszintén óhajlja.

Az ellentétek kiegyenlítése annál kívánatosabb, mert, mint már jeleztük, maga a kormány sem tekinti azt a tegnapi üzenetét, melyben csak a *pártok által* adandó garanciákról beszél, ultimátumnak. Meg kell találni a módot, mely az ellentétes álláspontokat közelebb hozza s így a megegyezést lehetővé teszi. A kormánypárti klubban már tegnapelőtt este beszéltek, hogy a kormányelnök, ha az ellenzék kívánja, attól sem zárkózik el, hogy a szabadelvűpárt előtt teendő nyilatkozatát a *parlamentben ismételve*. Az ellenzék azonban a jövő kormány tekintetében is kíván személyi garanciákat. Ahhoz *Bányffy* báró értesülésünk szerint ragaszkodik, hogy semmi olyan nyilatkozatot sem tehet, melylyel utódjára vonatkozólag vállalna kötelezettséget. Az ellenzéken pedig azt halljuk, hogy teljes megnyugvást nyujtana az is, ha a korona által a tárgyalásokban való részvétellel megbízott és minden párt előtt egyenlően tiszteletben álló politikus, *Szél Kálmán* is tesz a kormányelnökön kívül kijelentést. A megegyezés tehát akörül foroghat, hogy erre nézve megfelelő módozatokat sikerüljön megállapítani.

Az ellenzék ugyan azt is kívánja, hogy a *Házasabályok* a *Polónyi-György*-féle tervezet értelmében revideáltassanak, a kuriai biráskodás megalkotásánál pedig *Apponyi*-nak az ellenzéki konferencia által *revideált* régi határozati javaslata vétessék alapul, míg a kormány e kérdéseket saját tervezetei alapján és a két törvényjavaslat együttes szankcionálásának feltételével, tehát szoros *junktummal* akarja megvalósítani, de mindez nem lesz a béke akadály, ha a garanciák nehézségeit megoldották.

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

A Fülöp-szigetokről.

Hongkong, január 31. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A Fülöp-szigetek lakosságának bizottsága a következő híreket közli Manillából:

A Fülöp-szigetek népe tiltakozik az amerikai kormány amaz eljárása ellen, hogy a Fülöp-szigeteken uralkodó helyzet megvizsgálására kiküldött amerikai biztosok mellett vonakodik a nemzeti kormány képviselőinek helyét adni. Lehetetlenség, hogy a kizárólag Manillában üléselő bizottság a nemzeti kormány barátságos közreműködése nélkül helyesen ítélhesse meg a mostani helyz-

Naponként 50 koronás értéket sorsoiunk ki, szombatonként 200 koronásat. Az összes egy hetilapszámok, akár megnyerték az 50 koronás értéket, akár nem, tovább játszanak a 200 koronára.

tet a Fülöp-szigeteken, valamint az egész népek az önkormányzatra irányuló törekvéseit. A múlt héten Manila egyik külvárosában egy amerikai katonára puskával agyonlőtt egy fiatal benschülöttet, mert a piacon összevesszett több kinaival. A katonát nem büntették meg. A megölt ember atyja boszúból megtámadta az amerikaiaknak egyik előretolt őrségét és három amerikaiat késsel legyilkolt. A többiek megfutottak. A bosszúállónak sikerült elmenekülnie. Egy benschülött katonatisztet Manilában seta közben az amerikai katonák meggyilkoltak. A katonákat nem büntették meg. Az amerikai csapatok folytonosan a legkihívóbb magatartást tanúsították és kegyetlenkedtek. A benschülöttek bizottsága megczáfolja a «New-York Herald»-nak december végén terjesztett híreszteléseit a benschülöttek martalóc-expedíciójáról és az általános anarchiáról. Az egész ország feltétlenül támogatja Akvinádot, akinak autoritását mindenütt elismerik. A benschülöttek kongresszusán a sziget-csoport minden tartománya képviselve van.

A Dreyfus-ügy.

Páris, február 1. (Az Esti Hírlap távirata.) Tegnap este 6 órakor közölték Esterházyval Lebert igazságügyminiszternek Manau főügyészhez intézett leveleit, amely szerint a büntetőtanács Esterházy kihallgatását január 30-án befejezte. A miniszter kéri ennél fogva a főügyészt, hogy sürgősen tudassa Esterházyval, hogy az ellene indított vizsgálatot, minthogy a kihallgatás már befejeződött, 24 órán belül ismét folytatni fogják.

Esterházy innen ismeretlen helyre elutazott. A «Petite République» szerint az északi vasút vonatán utazott el.

A «Gaulois» szerint Mazeau, a semmitűzők első enőke a revizióról szóló kormányjavaslatot a szenátus előtt védelmezni szándékozik.

Az Egyesült-Államokból.

Washington, január 31. (Az Esti Hírlap távirata.) A képviselőház elfogadta a hadsereg tényleges létszámának emeléséről szóló törvényjavaslatot, amely szerint a tényleges létszámnak legalább 57,000 és legfeljebb 92,000 főre kell rugnia.

Parancsot adtak ki, amely szerint a Fülöp-szigetekre rendelt segédcsoportok elküldése siettetendő. «A Philadelphia» hadihajó San-Diegóból Szamoába indult.

Porier Róbertet külön misszióval Kubába küldték, hogy megtudja, vajon a kubai csapatok hajlandók-e felszítani, ha három millió dollár szoldot kapnak. A kubaiak 30 millió dollárt követelnek.

A reichsrath elnapolása.

Bécs, február 1.

A miniszterelnök ma átiratban értesítette a reichsrath két házának elnökségét, hogy a reichsrathot őfelsége megbízásából elnapolja.

Bécs, február 1.

(Az Esti Hírlap tudósítójának távirata.) A reichsrathnak mai napon történt elnapolása csak rövid tartamú lesz. Az elnapolásnak az a célja, hogy ez alatt a 14 szakasz alapján Magyarországgal a gazdasági kiegyezést létesítsék.

Ennek a tanácskozásnak keresz-

tülvitele után Thun gróf miniszterelnök beadja lemondását.

Thun gróf kormányát parlamenti miniszterelnök követi, a csehek, lengyelek, német néppárt, mérsékelt antiszemita és az alkotmányhú német nagybirtokosok sorából.

Budapest, 1899. február 1.

+ Kinevezések a közoktatási minisztériumban. A király Klauzál Gábor osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkár osztálytanácsossá, a vallás- és közoktatásügyi min. miniszter pedig Makai Béla dr. segédtitkár miniszteri titkárrá, Gosztony Aladár fogalmazót segédtitkárrá, Szemer Jenő segédfogalmazót fogalmazóvá és Frankl István fizetés nélküli segédfogalmazót fizetéses segédfogalmazóvá nevezte ki.

Athlétabál.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A vigadó nagy terme ma versenyterré alakult át, melyen a mi edzett athlétáink kelnek egymással és másokkal versenyre, hogy elnyerjék a legedesebb díjat, bájos táncosnők hálás pillantását, elégedett mosolygását.

Az athléták már az egész farsangon át trenirozták magukat a mai estére és így a reánk váró feladatok nem találják őket készületlenül.

A súlyemelésről nincs mit félniük, mert hiszen ismeretes, hogy a mi bális szépeink mind könnyűk, mint a pelyh. A hintázást különösen a keringő ütemeire fogják gyakorolni, legfeljebb a gyűrű-hintától. — A mamák kedvenc szertornájától — tartják magukat távol.

A bakugrás ki van zárva a mai esti versenyprogramjából, nehogy az baklövessel hozzassék összeköttetésbe. A távtánczolás annál nagyobb szerepet fog játszani, ebben a mi bális inhetetlen rekordokra képesek.

Birok rseny látványában gyönyörködhetünk a bákirálynők körül, még pedig minden körítéssel, mert az bizonyos, hogy egyik úgy, mint a másik, már csak a huszadik-harmadik tural rendelkezhetnek.

Karóra némely kardos mama ellen mennek, majd egy hajnal után, amikor már hazakészülnek. De ott se lesz mitől félniük, hiszen mellettük lesznek a legmegbízhatóbb segédek, a bájos táncosnők.

Egy szóval bátran neki gyűrűközhettek ifjaink a mai fardalmaknak. De csak keletlenül, mert tudvalevő, hogy az athlétabálon a főváros legelegánsabb közönsége ad légyottot egymásnak.

A start 9 órára van kitűzve. Nem tüpeitünk, akinek ebben öröme telik, nézze meg a következő névsorokat.

Notabílidások: Tötössy Béla ügyvétemi tanár, Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, Kubik Béla országgyűlési képviselő, Adamovits Vilmos közigazgatási bíró, Várady Károly dr., Bornemissza Adám, Légrady Károly, Molnar Antal, Vargits Imre országgyűlési képviselő, Csillag Gyula dr. egyetemi tanár, Hummel Szaniszló min. tanácsos, Mero János királyi tanácsos, Szénassy Sándor dr. egyetemi tanár, Tarnóczy Kázmér cs. és kir. kamarás, Huszár Kálmán min. tanácsos, Bartók Lajos.

Asszonyok: Adamovits Vilmosné, Bakos Jánosné, dr. Bokor Józsefné, Bornemissza Adámné, Evva Lajosné, öz. Fekete Kálmánné, Fleischmann Józsefné, Gál Jenőné, Hinmayer Mihályné, Heinecz Albertné, Hummel Szaniszlóné, Jovanovics Száráné, Köllmann Károlyné, Kaul Antalné, Laboin Károlyné, Légrady Károlyné, öz. Légrady Tivadarné, Mero Jánosné, Molnar Antalné, Massanek Rezsóné, Ocskay Miczike, Poppovits Dusánné, Parail Ferenczné, öz. Prückler Lászlóné, Reichmann Vinczéné, Richter Antalné, Santelliné Pauline, dr. Szaitz Lászlóné, Stabi Paula, Strominy Sándorné, dr. Szénassy Lajosné, Tötössy Béláné, Tregelle Jakabné, Tarnóczy Gusztávné, öz. Veres Ákosné, öz. Váli Mihályné, Varga Károlyné, öz. Vikus Mihályné, Vargits Imréné, Wolf Károlyné (Eger).

Lednyok: Bakos Iren, Bornemissza Gabi, Cimponeriu Katicza, Evva Margit, Fleischmann Iren, Fekete Leona, Fleischmann Ilonka, Gilling Rozsa és Oga, Gaál Kármán, Heinecz Margit, Hummel Olga, Beutler Oga, Jovanovics Ilonka, Kolman Micza,

Kant Miczike, Laboin Mariska, Légrady Annuska, Légrady Erzsike, Légrady Ilonka, Máár Kornélia, Marscham Mariska, Molnar Irma, Massanek Lenke, Ossikovszky Margit, Ocskay Rudolfiné, Poppovits Lyubicze, Parail Olga, Prückler Margit, Reichmann Zseni, Richter Margitka, Szeder Ilona és Olga, Saitz Emma, Szironyi Sárka, Szénassy Lujza, Tötössy Irma, Tóth Mariska, Tregelle Margit, Tregelle Gizella, Tarnóczy Ida, Veres Ilona, Váli Irén, Vikus Linka, Vargits Milike, Wolf Margit (Eger).

Az Esti Hírlap sorsjátéka.

A magyar újságolvasás megkedveltetésére és szélesebb körökben való terjesztésére az Esti Hírlap közönsége, tehát az egykrajzáros hírlap minden uvoje számára mindennap a törvény felügyelete alatt álló tárgysorsjátékot

rendezünk.

Egy krajzárért az Esti Hírlap minden uvoje játszik és pedig nem csupán az aznapi számra való sorsoláson, hanem a heti sorsoláson is. A rendes napi sorsjáték nyereményének értéke 50 korona. A heti nyereménynek pedig, amelyre az egész hét valamennyi napján, hétfőtől szombatig hiboosátott lapszámok játszanak, 200 korona.

Gondunk volt arra, hogy valóban pénzértékű, mindenképpen becses és — szükség esetén — azonnal pénzre tehető nyereménytárgyakat adjunk.

Igy választottuk a rendes napi ötven kocous nyeremény kr. a köv. tkezőket:

Szép nagy olajfestmény arany keretben vagy Női aranyóra, arany láncz-csal.

A kétezár koronás nyereménytárgyak:

Kitűnő gyártmányú bicikli vagy Kettős fedelű férfi arany-óra aranyláncz-csal.

Azok számára, kiknek a nyeremény tárgyak nem felelnek meg, a nyertes lap-példány bemutatása után utalványt állítunk ki, melynek alapján az alantabb megnevezett ismari jónévi jóváírás özgeknél 50 illetőleg 200 korona értékű tárgyakat kaphatnak.

Sternberg Armin és teszvérenél (Kerespesi-ut 36. sz.) hangszereket.

Lukács M. Mártonnál úiczi-utoza 4. sz.) ékszereket.

Grossmann S.-nél (Bécsi-utoza 6. sz. férfi-ruhák).

Berényi és Frankl-nál (Kossuth Lajos-u. 27. sz.) nőruhákat.

A keddi

lappéldányainkra való sorsolás ma szerdán délelőti ment vősebe Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyzőnek Andrassy-ut 9. sz. II. emeleti irodájában.

Az 50 koronás nyereményre való sorsolásban résztvettek a január 31-iki keddi e napi kelettel kibocsátott összes lappéldányok a lap homlokzatán olvasható számokkal.

Nyerőnek kihuzatott a napi 50 koronás nyereményre a január 31-iki keddi

* CH-708 *

mint azt a Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyző által felvett tanúsítvány hivatalosan igazolja.

AZ ESTI HIRLAP

Az osztályosorsjáték huzásai.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A harmadik osztályosorsjáték IV. osztálya huzásait ma fejezték be.

A sorsolás eredménye akövetkező:

2000 (huszezer) koronát nyert: 96136.

5000 (ötzezer) koronát nyert: 14642 76682 85446.

2000 (kétezer koronát nyert: 27635 60601 83999.

1000 (egy ezer) koronát nyert: 44698 62273 65608 84853 97997.

500 (ötszáz) koronát nyert: 226 2424 7382 11315 12319 15499 21439 28248 33665 37780 38895 40458 50384 51056 54468 54656 62022 64224 73897 76768 80780 81490 83160 85389 85886

87667 89559 91231 92356 93510 94783 99531.

A többi kihuzott szám 170 koronát nyert. A III. osztályosorsjáték V. osztályának huzásait február 23-án kezdik meg.

ESTI HIREK.

— Az Esti Hírlap legközelebbi száma a holnapi ünnep következőben pénteken jelenik meg.

152,262 lélek.

Számok ezrei közül válogatva, a központi statisztikai hivatal évi jelentéséből böngészünk ki ezt a számot, amely azt jelenti, hogy Magyarország népessége tavaly 152,262 lélekkel szaporodott.

Szaporodott. Többen vagyunk. Ez mindenképpen öröm. Hiszen olyan kevesen vagyunk, hogy még a Lukácsoknak is meg kell kegyelmeznünk. Az a másfél százezer lélek pedig olyan, amely ma még csak emberanyag. Rajtuk áll, hogy javítván a közegészséget, nagyra is nőhessenek; kiterjesztvén a népoktatást, jó magyarokat neveljünk belőlök.

Édes-kevé s reménységünk van rá, hogy az óhajtott javulások már ennélfelül a generációzók javára lesznek. De azért mégis örvendetes szám ez a 152,262, és tegyük hozzá mindgyárt, hogy jóformán az egyetlen örvendetes az egész nagy számtengerben.

607,339 gyermek született tavaly Magyarországon és Fiumében, s ezzel a számmal 455,077 halálozás áll szemben. Az ehatáknak felénk jóval nagyobb része (233,451) hét évesnél fiatalabb korban pusztult el. A gyermek halandóságnak ez a nagy mértéke megdöbbenítő. Mintha ezerszázra volna a Simon Juditok, kiknek gyökös a csókjuk, ha aztartant csókoi, akik gyermekeket föl se nevelhetek.

De még megdöbbenőbb, elszomorítóbb a ridég statisztika egy másik száma. A népesség szaporodása tavaly negyvenötzezerrel volt csekélyebb, mint most két éve. S ez a visszaesés nem abban gyökerezik, hogy járványok pusztítottak, a halálozások szaporodtak, hanem abban, hogy kevesebb gyermek születik. Negyvenezer csecsemővel kevesebb született tavaly, mint harmadéve.

Ezt az újabb csapást is Franciaország mérte a kontinensre. Onnan jött el hozzánk, talán gyorsabban, mint apáink idején a szabadság szeilője, a két gyermek-rendszer ideaja. Hogy eljött, tudtuk már régebben. A somogyi lökötös menyecske ebben már egyforma a berezeg asszonyokkal. A törvénykezési rovat is sokat mesélt erről a veszedelemről. De a maga egész ridég valóságában csak most lép eléink, ezekből a szomorú számokból.

Még csak egy-két közérdekű számot írunk ide. Az országban átlag minden ezer lélekre 37 születés és 28 halálozás esett a múlt évben. A halálozási arány nem változott a régebbhez képest, ellenben a születési arány negyven százalékról harminczhétre csökkent.

A népesség számbeli szaporodása (ez ismét nemikep vigasztaló momentum) az ország legmagyarabb részén, a Duna-Tisza között volt a legnagyobb. Két országrészben, a Tisza-Maros szögén és Erdélyben a halálozások száma meghaladta a születéseket.

A megyék közül Hajdu szaporodott legerősebben, fizehlet megyében pedig fogyott a lakosság száma; a legerősebben Szilágymegyében, ahol 282 gyermek született és 636 ember halt meg.

Még a szaporodása is ilyen szomorú mellékkörülményekkel jár a magyaroknak.

Városi ügyek.

— Kövezési árlejtések. A főváros kövezési munkáira tegnap tartották meg az árlejtést Vosits Károly tanácsos elnöklété alatt. Az árlejtést előbb a gránittal burkolt utak 3 évi fönntartási munkálataira tartották meg, melyekre a legolcsóbb ajánlatot Obendorfer József tette, aki 24 és fél százalékot engedett az egységárból. Az után az összes kerületekben az 1899. év folyamán szükséges kövezetjavítási munkákra tartották

meg az árlejtést. Az egyes kerületekben a munkálatokat a következő nyerték el: I. Schaffer György 48 krral négyszög-méterenként, II. Schaffer György 30 krral, III. Kreszác József 30 krral, IV. Heinrich János 37 krral, V. Obendorfer József 27 és fél krral, VI. Bencz Ferencz 31 és fél krral, VII. Bencz Ferencz 32 krral, VIII. Winkler István 41 krral, IX. Schröding Tamás 32 krral, X. Obendorfer József 35 krral.

— **Orvos jelölések.** A főváros kijelölt választmánya mai ülésén a lemondott Erkl Géza dr. kerületi orvos helyébe megválasztandóknak, első helyen Göbel József drt, második helyen Mezey Béla drt és harmadik helyen Spitzer Mór drt jelölte.

Rendőri hírek.

— **A patika panama.** Bérczi kapitány Herczog Sándor üzemelő ügyében az új folyamán újabb házkutatásokat tartott.

— **Veszedelemes asszonyok.** A pozsonyi rendőrség körözvényben a következőket tudatta a főkapitánysággal:

Ez évi január 21-én egy 45 éves ur-asszony egy 18 esztendő leánnyal beállított Mahr Mária varrónőhöz. Az ur-asszony nagy bőbeszédűséggel előadta, hogy a leányát, akit allandóan »Gizi«-nek szólított, varrni akarja taníttatni s szeretne teljes ellátásba oadaani Mahrnéhoz, mint akiről a legjobb ajánlatokat kapta. Bizalmasan elárulta azután, hogy Gizi leánya nem törvényes leánya, atyja egy előkelő gróf, aki a leányról minden tekintetben gondoskodni kíván s a teljes ellátásért egy fél évvel előre is fog fizetni. Az ismeretlen ezután a varrónőtől kicsalt 50 forintot azzal az ürüggyel, hogy Zempléne u azik a gróf birtokára, ahonnan majd meg-hozza a pénzt, Mahrné az utazás költsé-geire gyanútlanul átadta az 50 frtot s az ismeretlen uri asszony el is távozott. Tör-tént pedig, hogy Mahrnénak másnap dolga akadt a városban s a leányt egyedül hagyva a lakásában, elment. Mire visszajött szekrényéből összes ékszerei s 170 forint-nyi készpénze eltűntek. A pozsonyi rend-őrség megállapította, hogy a két nő még a lopás napján Győr felé utazott. Az idő-sebbik nyulánk termetű, hosszas sovány kendőzött arczu, haja sötétbarna, szeméi barnák, fogai hiányosak. A fiatalabbik ala-csony, erős, kerek, halovány arczu sötét-barna hajú, s orra hajlott. Az idősebbik Donáthi Anna néven is szerepel s kézre-kerítéskre a rendőrség megtette a szüksé-ges intézkedéseket.

— **Mindenáron megakart halni.** Ma reggel Fial Mari 18 éves győri születésű mun-kásnő a Budapest-Upest rákospalotai villa-mos vonat 5. számú kocsija elé vetette magát. A kocsi vezető azonban idején észrevette és a kocsi megállította. A lány előzőleg lug-köldatott ivott szerelmi bánatában, de miután ez nem használt így akart meg-valni az élettől. Bevitték az újpesti Ká-rolyi-kórházba.

— **Öngyilkosság.** Tuba Erzsébet 26 éves cselédeány tegnap este 10 órakor Dob-utca 19. sz. házában marólugot ivott. A mentők beállították a Rókus-kórházba.

— **Meglopott török.** A külügyminisz-terium közli, hogy Mustá Aglia Osman-ben Mühamedtől Rostoffban 8 darab orientali vasuti kötvényt elloptak. Az el-lopott értékpapírok számai a következők: 1941158, 1941157, 1188745, 0264123, 0579742, 0579750, 0636882, 0686136. — A rendőrség megletta a szükséges intéz-ke-déseket.

Törvény előtt.

— **Leánykiházasítók az ügyész-ségnél.** Klein Bernát vezérelnök izra-elita leánykiházasító egyesülete végre elérte megérdemelt jutalmát. A VI. kerületi előjáróság a napokban kapta meg a fővárosi tanács végzését, mely szerint az iratok hivatalból átteendő a budapesti királyi ügyészséghez. Alkér dr. tanácsjegyző a szédelgő egyesület ügyeinek előadója azonnal eleget tett a határozatnak, s ma már az ügyész-ségnél várják az iratok, hogy »a vezér-elnök« elvegye megérdemelt bünte-lését.

— **Halott a kapitányság büntő-nében.** 1896. évi november 24-én reg-geli 7 órakor a Podmaniczky-utca és Balcsu-utca közti alagutban egy esz-méletlen állapotban levő munkást talál-tak. A rendőr oda telefonálta a men-

tőket, akik konstatálták, hogy az az ő hatáskörük megszűnt, mert a munkás — **hoit részeg.** Beszállították hát a VI. kerületi kapitányság börtönébe, ahol anélkül, hogy magához tért volna még az nap meghalt. A bon-czoló orvos a halátlekon hosszú koponyarepedést konstatált, de egyszerűen esodálkozva tapasztalta, hogy a meg-haltnak papír vékonyaságu koponyacsontja van, melynek rendellenessége okozta, hogy a legesekelebb fűtés is haláthozó le-hetett. A megejelt vizsgálat azután kide-mutette, hogy a meghalt munkás **Rezsőnek** hívták és molnárnak volt. Tanuk igazolták, hogy kérdéses napon tökrészezen haladt át az auagu-ton s belekötött Kerner Hugó lakatos segédbe, aki kétszer egy ütötte fültővön, hogy a részeg ember az alagut falának esett s többé fel sem kelt. A budapesti tör-vényszék annak idején halált okozott su-lyos testisértesét büntette miatt helyezte vád alá Kerner Hugót akit azonban az orvos-szakértők véleménye alapján felmentett. A kir. ítélőtábla azonban feloldotta az elsőbírósi ítéletét s elrendelte egy a mentők mint ama rendőrök kihallgatá-sát, akik akkor az őrszobán voltak.

A mentők előadták hogy ők nem ész-leltek koponyarepedést, lehetséges azon-ban hogy a rendellenesen fejlődött koponya csontu embernek halálát agy-nyomás okozta. A rendőrök pedig azt vallották, hogy a részeghez senki közti-lők ép ujjal sem nyult. A budapesti tör-vényszék **Lenk Gyula** kir. táblabíró vezetése mellett, ma a tanuallomások alapján Kerner Hugót újra **felmentette** az ellene emelt vád alól.

— **Apagyilkosság.** Bujdos Pál bölcse-kei lakost múlt év november 24-én a köz-ségi ut árkában halva találták meg. A ko-ponyáján látszott súlyos sérülések nyom-ban nyilvánvalóvá tették, hogy **Bujdos Pál** gyilkosságnak lett az áldozata. A meg-indított vizsgálat folytán **Bujdos Imre**, a meggyilkoltak 24 éves fia beismerte, hogy atyját egy baltával ő ütötte agyon. A borzalmas büntényt a napokban tárgyalta a szegzardi kir. törvényszék büntető taná-csa **Agoston István** kir. táblai bíró elnök-le alatt. A tárgyalás során a bírót be-ismerte, hogy ő ölte meg az apját, de úgy adta elő a dolgot, mintha a gyilkosságot önvédelemből követte el volna apján, aki őt éjszaka nem tudta megismerni, megtámadta és akit a sötétben nem ismert meg. A királyi törvényszék azon-ban a tanuk előadásából és a tárgyi körülmé-nyek egybevetésével beigazolták, hogy a vádolt atyját, kivél rossz viszonyban állott, szándékosan ölte meg és ezért őt **tizenötévi** fegyházra ítélte.

Különlélek.

— **A bolgár gyász.** Maria Luiza bolgár fejedelemszony holttestét mint nekünk Szófiából távirják átvitték a piros terembe. A fejedelem aki csaknem szakadatlanul a neje koporsója mellett van, a súlyos csapás daczára megőrzi nyugalmát, parancsokat osztogat és meg-tetszi a kellő intézkedéseket. A fejedelmi palotába éjjelig jöttek minden rendű látogatók, hogy a részvétet aláírják. A Szent-György-templomban, ahol Sán-dor fejedelem hamvai nyugsznak elő-készületeket tesznek a fejedelemszony áthozatalára. Az egész főváros gyászban van. A palota környékén nagy néptö-meg hullámszik. Mindenütt részvettel beszélnek a fejedelemszony elhunytá-ról. A lapok tegnap este fekete keretben jelentek meg.

— **Wodianer Fülöp temetése.** Vásárhelyi Wodianer Fülöp ravata-lára ma pompás babékoszorú helyezett Budapest székesfővárosi törvényhatósága és számos más testület. A gyászházban egymást érték az előkelő résztvevő látogatók. A temetésen d. u. 3 órakor az «Othon» irók és hírlapírók köre nevé-ben dr. Radó Antal fölittkár, a szer-kesztőségek részéről pedig **Gracza György** szerkesztő mondott búcsuztatót. A fővárosi hírlapkiadó hivatali tisztvi-selők segélyegyesülete külön gyászjelen-tést adott ki.

— **A pesti izr. nőegyletnek Herzl** Antalné alelnök elnöklele alatt legutóbb tartott választmányi ülésében jelentés tétetett az egyletnek s lefolythárom hoba-n kifejtett tevékenységéről. E szerint a m. é. október, november és december hónapok-ban a következő **segélyösszegek** kerültek

kiosztásra: Esetről-esetre folyamodóknak 7,411 frt, rendes havi segélyezések czimén 3,184 frt; negyedévi lakbérsegélyezések fe-jében 1489 frt; gyermekágyasoknak 155 frt; kiházasítási segélyek czimén 600 forint; összesen 12,839 forint készpénzben. A **leányvárházban** elhelyezett ötvenhat arva-gyermek eltartásának költsége: 3,696 forint 81 krba, és a **bárá Hirsch leányáramenbelyben** levő 50 félig elár-vult leány eltartási költsége 3,358 frt 83 krba került. A részben rokonaiknál, részben idegeneknél elhelyezett 50 künlakó árva neveltetési költsége 1,169 frt 14 krba került. A nőegylet által eltartott 156 árvalány neveltetési és eltartási költsége összesen 3,224 frt 78 krt tett ki. — Az egyesület **népkönyvtárában** ez idő alatt 48,444 sze-mély érkezett, ezek közül 5798 személy — nagyobb részt szegény tanulók — egészen ingyen és 320 ébező iskolás gyer-mek. Ez intézet kiadásai 4,996 frt 75 krra az egyesület összkidásai 26,060 frt 53 krra rugtak.

— **Orth Jánosról.** Ujabbán ismét különböző oldalról kelnek szárnyra mindenféle regényes hírek, melyek azt látszanak megerősíteni, hogy a tíz év óta halottnak hitt Orth János él. Egy fiatal tengerészhadnagy, aki hajójával egy év előtt a délamerikai Chile köz-társaság Iquique kikötőben horgonyzott, ahol tudvalevőleg Orth Jánost utoljára látták végleges eltűnése előtt. Ez a hadnagy tudakozódásaira annyit tudott meg, hogy a főherceg Iquiqueben fel-használta a Santa Margherita kapitány-nak **Soichnak** gyöngékedését, hogy nélkülje és teljesen idegen, új legény-séggel folytatta útját Délnék, az ismer-retlen czél felé. Iquiqueben Orth János teljesen visszavonultan élt feleségével, a gyermek **Stubel** Katával, akinek tetszett ez a kalandos Robinsoniáda. Ezt a nyilatkozatot megerősíti Soich kapitány véleménye, aki azt mondja, hogy ha a **Santa Margherita** nem is tették tönkre a tűzföldvidéki viharok, **Orth János** semmiesetre se tér többé vissza, mert sokkal hajthatatlanabb természetű, sem hogy az elszenvedett bántalmakat felejtse el és megbocsájtani tudná.

— **Az időjárás.** Tavasz a télben: ezt érezzük az enyhe hőmérsékletből, ezt látjuk az aláhulló tavaszi esőből, erről írunk nekünk az ország minden részé-ből. Egyes helyütt **Zomborban**, **Arva-varalján** hó is esett, de csak rövid ideig, hogy hirtelen zápor szakadjon le a felhős égboltozatból. A hőmérsék mindenütt magas.

— **Medve az Alföldön.** A Zentához közel fekvő Mohol község lakói most nagy izgatottságban élnek. Az ottani jegyző és gátbizos ugyanis egy vadászatról hátborzongató kaland hírével jöttek haza, melynek hallatára óriási ribillió támadt a községben. A két vadász kalandjáról ezeket írja tudósítónk: Amint az urak éppen a fölött panas-zkodtak, hogy semmiféle vad se jön kapóra, egy közeli árokba — alig tizenöt lépésnyire tőlük — rémítő mor-gással, hatalmas, bozontos állat dugta ki a fejét. A jegyző rögtön felismerte a jövevényt, mert gyakran fordult meg Zentán a «Medvé»-hez czimzett jóhírű fűszerkereskedésben. Rámelte a fegyverét, lőtt, de nem talált. A mackó nagyon rossz néven vette ezt a barát-fágtalan fogadtatást, méltatlankodásának senyegető hangon adott kifejezést, aztán kétlábra állva kikapta a puskát a jegyző kezéből és jól eldöngötte vele. A biztos e rémes látványra úgy megjédt, hogy addig futott, míg egy szalmakazal tetejére nem ért. Onnan csak a határ-csész birta lecsalogatni azzal a hatá-rozott biztosítással, hogy a mackó vállára kapta a jegyző puskáját és dörmögve elment. A halálra rémült nimródok besiettek a faluba, honnan betelefonál-

Zentára a szolgabírónak, hogy jöjjenek hajtóvadászokat tartani. A szolgabíró urak örömmel vállalkoztak a nem remélt medvevadászatra, de ki tudja, lesz-e abban részük, mert a mohóiak közül egy sem akar felcsapni hajtónak. Attól félnek ugyanis, hogy a rettenetes mackó — lelővi őket. Érdeklődéssel várjuk a mohói medvehistória végét, s csak attól félünk, hogy a farsangi hangulatból ki-zökkenve megtalálják ezafolni értesülé-sünket.

— **Ora egy tehén gyomrában.** Ha az ember nem találja helyén az óráját, rendszerint átkutatja ruhája zsebeit, a fiók-ját, a butorokat. Néha a rendőrségnél is utána jár, hogy a füstös szoba nagy asz-tala mögött ülő egyenruhás urtól megkér-dezze, nem leledzik-e véletlenül a vendé-geitől levetett ruhák között a folyó időnek nélkülözhetetlen mérője. Szóval sok, na-gyon sok helyütt keresték már, de talán még egy halandónak se jutott eszébe, hogy a szomszédság teheneinél tartson ku-tatást. Hogy ezental erre is kellő figyelem fordítottassék, elég példát nyújt egy francia országi napszamos esete, kinek óráját egy tehén gyomrában találták meg. A jámbor szarvasmarha vagy három évvel ezelőtt falta föl az órá-t a melénynyel, melynek egyik zsebébe tette a mlajdonosa.

— **Nősülési előmunkálatok.** **Boy-sodmegyében** egy városi hivatalnok nemrég jegyet váltott egy csinos le-ánnyal. Közeledett az esküvő napja. Igen ám, csak hogy a mézeshetek alatt nem igen izlik a munka. Fogta magát tehát a fiatal ember és megírta a kö-vetkező kérvényt:

Nagyságos polgármester ur!
Alulírott azon alázatos kérelemmel fordulok Nagyságodhoz, hogy «nősülési előmunkála-tok szempontjából» még héti szabadsá-gidőt engedélyezni méltóztatassék stb.

Erre a jószívű polgármester így vá-laszolt:

«A kért engedély megadatik, megje-gyztetvén azonban, hogy folyamodó a «nősülési előmunkálatok» pontosan és lelkiismeretesen végezze.»

Lopás a Parrson-bankban.

Londonban tegnap az a hír járta, hogy a Parrson-féle bankban a lopást a bank egyik pénztárnoka követte el és hogy az eltűnt bankjegyek már mind meg-kerültek. Ezzel szemben ma **London-ból** azt táviratozzák, hogy az a hír, hogy a Parrson-bank pénztárnoka be-vallotta, hogy bankjegyeket lopott és hogy a bankjegyek már mind megke-rültek tévesnek bizonyult.

— **Farsang.** A budapesti **szülldo-sok, vendéglősök** és korcsmárosok ipar-társulata és a budapesti pinczer-egyesület e hónap 28-án a Royal-szállóban jöteknö-czélú bált rendez, melynek tiszta jövedel-mét részint a pinczeriskola fenntartására, részint a pinczer-egyesület betegsegélyző-és temetkezési pénztára javára fogja for-dítani. — A **budapesti papirkereskedők** alkalmazottainak táncszéle márczius ele-jén lesz, melynek bizottsága holnap, 2-án tartja még értekezletét.

— **Féltreértés.** **Biró** (A letartóztatott csavargóhoz.) Magát csavargás miatt ve-zették ide. Hogy lőtötte az éjszakát?

Csavargó. Köszönöm a szives kérdését, egy kis oldalszurást kivéve, elég jól.

— **Az államszámviteltan új ta-nára.** A közoktatásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértéssel megbizta **Wallon** Dezső dr. pénzügyminiszteri se-gédtitkár, hogy a m. kir. tudományegye-tem jogi karán, mint az **államszámviteltan** előadója mukodjék.

— **Az erényszöveget.** A nyájas olvasó bizonyára emlékezni fog még arra, hogy a bécsi opera ballerinái nemrégiben erényszövegeteket alakítottak. Ennek az erényszövegeteknek híre ment és ennek a mintájára máris hasonló szövegeteket léte-sült, óh nem minálunk — hanem Páris-ban a nagy opera tánczosnói között. Az új szövegeteket első alapszabálya az, hogy minden ballerina a gázsijából tartozik meg-élni. Továbbá: Kerülnök kell minden ve-zedelmes ismeretséget, a mulatóhelyeken tiszteletreméltó mamák társaságában tar-toznak megjelenni, gálásnak beszüketéseket és pikáns megjegyzéseket nem szabad

